

*"Α βόλις τώρα τίσπρα σου και τὰ μαλαματένια σου,
Έννοια σου,
Θάρρη καιρός ποῦ θὰ θρηνηθῆς.
Ποῦ θὰ σταθῆς σὸ μνημα μου νῆ πῆς ἕνα παράπονο,
Κι ὄπνο
Θὰ μ' ἔβρης ὄσο κι ἂν ποῆς.*

*Πᾶρε φωτιά, και κᾶψε με, κι ἀντάμα μὲ τὴ στάχτη μου
Τῆχτι μου
Μίς σὲ πελάγη νὰ σκορπᾶς,
Νὲ μὴ σὲ βεῖ τὸ κοῖμα μου, μαριόλα μου Παιριώτισσα.
Ρώτησα,
Και μοῦπαν ἄλλον ἀγαπᾶς.*

ΠΑΤΙΝΑΔΑ

*Τώρα ποῦ ἡ νύχτα πύκνωσε και γέρνει τὸ φεγγάρι,
Ποῦ ἐν' ἀγῶρι ξαγρυπνάει γιὰ τὸ χατίρι σου,
Ποῦ τὸ σκοτάδι ἡ γῆς φορεῖ κι ὁ οὐρανὸς τὴ χάρη,
Ἐβγα φεγγαροπρόσωπη σὸ παραθύρι σου.*

*Ἐβγα και γλυκοπέπιασε λουλούδια μαγαμένα,
Κι ἂν ἔχης στάλα πονοσιὰ μὲς στήν καρδουλά σου,
Αυτήσου με, και δόστηνα σὲ χεῖλη διψασμένα,
Ν' ἀνασπῆθῶ σὲ λούλουδο μὲ τὴ δροσοῦλα σου.*

*Ἡ θάλασσα τὴ γῆς φιλεῖ, και εἰς τίς τίς τῆγερὶ,
Κ' ἐγὼ μονάχα δὲ φιλῶ τὰ δυὸ χειλάκια σου.
Μὲ χίλια ἀστέρια ὁ οὐρανὸς, κ' ἐγὼ χωρὶς ἀστέρη !
Σκοτάδι ἡ γῆς, κ' ἐγὼ χωρὶς τὰ δυὸ ματάκια σου.*

*Κατέβα και περπάτησε, Νερῶίδα, μὲς σὲ σκοτή,
Και μίλησέ μου, νὰ θαρρῶ πῶς ἀναστήθηκα.
Πές μου τὰ λόγια τὰ γλυκὰ ποῦ πρωτολέει ἡ Νιότη,
Κι ἂς ἀπεθάνω ἀκούγοντας πῶς ἀγαπήθηκα.*

ΑΡΙΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΥΤΑΛΗ

Γ'.

Ἀγαπητέ μου Ταγκόπουλε,

Λοιπὸν ὁ κ. Ι. Γεννάδιος λάλησε.
Ὁ κ. Ι. Γεννάδιος τὸ ἴδιο ἔκανε και πρὸ δυὸ
τρία χρόνια. Μὲς ἀπὸ τὴν καταχνιὰ τὴν προγονι-
κῆ, ὅπως πάντα, τέλιωνε τότες ἕνα του ἄρθρο μὲ
μιὰ ἀρχαία τραγικὴ ἀποστροφή. Κ' ἦν με φάγεις
ἐπὶ ρίζαν, ἔλεγε ἕνα προγονικὸ κλήμα σ' ἕνα προγο-
νικὸ τράγο, Κ' ἦν με φάγεις ἐπὶ ρίζαν, ὅμως ἐτι
καρποφορήσω, ἵνα κτ.
Ὁ κ. Ι. Γεννάδιος καρποφορεῖ. Ὅσο γιὰ τὸν

καρπὸ, ἄλλο ζήτημα· ὑπάρχουνε δέντρα ποῦ φορτώ-
νουνται καρπὸ, μὰ καρπὸ δὲν ὠριμάζουνε ποτές κα-
θόλου. Ὁ καρπὸς τους ζουφιάζει ὄλος ἀπὰ σὸ δέν-
τρο. Δὲν κχταλαβαίνεις φετινὸς εἶναι ἢ ἀπὸ αἰῶνες
κρέμετ' ἐκεῖ.

Στὸ φύλλο τῆς 14)27 Ἰουλίου (τῆς «Ν. Ἡμέ-
ρας») ὁ κ. Ι. Γεννάδιος μὰς σερβίρει ἕνα τέτιο φρεῦ-
το· «Τί πρὸ μᾶς σχεδὸν ἑκατονταετηρίδος συνεβού-
λευε περὶ γλώσσης λόγιος και γνήσιος φιλέλλην.»

Οἱ συμβουλές ἀπὸ τὸν κλεινὸν φιλέλληνα Φρι-
δερίκον Νόρθ, κόμητα τοῦ Γκυίλφορντ. Τὸ χειρόγρα-
φο τὸ ἀγγλικὸ δὲ σώζεται. Ἐπάρχει ὅμως μετά-
φραστὴ Ἰταλική. Ἡ ταύτης οὐδὲν ἀντίτυπον συνήνητη-
σε ὁ κ. Ι. Γεννάδιος, ἀπόκειται ὁμως ἀντίτυπον Ἑλ-
ληνικῆς μεταφράσεως ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ κ. Ι.
Γενναδίου.

Το σπανιώτατον (κατὰ καλὴ τύχη) τοῦτο φυλ-
λάδιον περιέχει «Προτάσεις πρὸς τοὺς νέους τοὺς
Ἰωνας πῶς νὰ ἐπαγορθώσωσι τὴν γλώσσαν τῆς πα-
λαιᾶς Ἑλλάδος.»

« Πῶς δηλαδὴ ἡ γλώσσα τὴν ὁποῖαν ὀμιλεῖτε
τὴν Ἰδιαν δηλαδὴ ἐκείνην τὴν ὁποῖαν ὀμιλοῦν οἱ
λαμπρότατοι πρόγονοί σας... αὐτὴ εἶναι τεθαμμένη
ἐποκάτω ἀπὸ ἕνα σωρὸν ἐρειπίων... τὴν ὁποῖαν εἶ-
ναι χρεῖα νὰ τὴν ξεπλακώσωμεν ἐποκάτω ἀπὸ τὸν σω-
ρὸν αὐτὸν τῶν ἐρειπίων» κι ἄλλα τέτια.

Ἄφτος ὁ σκοπὸς — πῶς θὰ κατορθωθεῖ ; Μὲ τὸν
καθαρισμόν, μὲ τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλειπόντων,
μὲ τὸν ἐξευγενισμόν.

Φαίνεται πῶς και σ' ἐκεῖνο τὸν καιρὸ δὲ λείπα-
νε ἄνθρωποι στοχαστικοὶ οὔτινες «ἀσκέπτως» ἐθεώ-
ρουν τὸ ξεπλακώμα τοῦτο γιὰ δύσκολη ἐπιχείρησι
Ἄλλὰ ὁ κλεινὸς φιλέλλην τὸ ἐπαίρει γιὰ πι-
γνίδι. Σὲ πολὺ λίγον καιρὸν σὲ 8—9 μῆνες αεῖς
Ἑλλήν και μετρίον πνεύματος θὰ ἠδύνατο νὰ ἐννοῖ
τὴν ἀπλουσιότητα τῶν Ἑθαγγελιστῶν και σὲ
λίγον τι περισσότερον θὰ ἐγίνετο τέλειος διδάσκαλος
τοῦ πολλὰ καθαροῦ και ἐπαγωγῶν και διδακτικῶν ὄ-
φους τοῦ Ἑνοφῶντος.» Ἄψε σβύσε λοιπὸν «Κάθε
Ἑλλήν τιμίας γεννήσεως θὰ ἔφθανε νὰ μεταχειρίζε-
ται καθαράν και ἀμυγῆ τὴν γλώσσαν τῶν περιφήμων
προπατόρων.»

Οἱ 8 μῆνες γίνανε αἰῶνες ἀλάκροι. Καὶ ἡ κα-
τακακομοῖρα ἡ νεολαία ἡ τιμίας τε και μὴ τόσον
τιμίας γεννήσεως, καταγίνεται νὰ ξεπλακώσῃ τὰς
ρίζας τῆς εὐκλείας τῶν λαμπροτάτων προγόνων ὑπο-
κάτω ἀπὸ τοὺς σωρούς τῆς συχρόνου βλακείας.

Πανεπιστήμιον, Γυμνάσιον. Σκολιὰ ἀπ' τὸν καιρὸ
τοῦ ἀειμνήστου και «σχεδὸν μυθώδους ἐκείνου διδο-
σκάλου» Ἰ. Γενναδίου ὡς τὸν καιρὸ τοῦ ψευδαττι-
κισμοῦ

Κοῖτα Θεὲ ! σέρνεται μπροστά

Σὲ μπαλσαμωμένην κουκουβάγια

(Κωστῆς Πιλακῆς

ὁ Δωδεκαλόγος τοῦ Γύφτου 147)

Κάθε χρόνι, ἀφτὸ τὸν ἴδιο μῆνα ποῦ διαλεξε ὁ
κ. Ι. Γεννάδιος νὰ μὰς σερβίρει: τὰ φιλέλληνα ντε-
κότα, κάθε χρόνι, Ἰούλιο μῆνα, μὰς σερβίρουνε σὲ
διάφορα σκολιὰ τὰ προγονικὰ ἠδύπετα ἢ σερμπέτια.
Και κάθε χρόνι εἰς λόγῳ ἀφτοῖ, οἱ πανηγυριστικοὶ
τῶν λαμπροτάτων προγόνων, μᾶζουν ὄλο και περισό-
τερα τῆς λωλῆς τὰ μαλλιά.

Ὁ Γκυίλφορντ ὁ καημένος σύσταине τὰ γιατρικά
τοῦ μὲ περίσια ἐβγένια και πάλε καταλαβαίνοντας
πόσο δυσκολόπαρτα θὰ εἴτανε, τὰ συντόφεβε μὲ
φιλοδώρηματα — νομισματὰ και καυδιάλας — μεταλά-
λια δηλαδὴ και τσίκια ἢ συναλλαγματικῆς.

Ὁ κ. Ι. Γεννάδιος καταφρονεῖ τοὺς φιλέλληνα-
κοὺς ἀφτοῦς τρόπους· προτιμᾶ τὰ γνήσια ἀττικά
φεροῖματα. Μὰς ἀποκαλεῖ λοιπὸν Ἡροστράτους,
Ἐφιάλτας και Ζωίλους, ἀδιορθώτους ξυλοσχίστας,
τῆς ἐσχάτης ἀπαυδενείας, μορῶδες, ἐλαφροῦς τὴν καρ-
δίαν και κοιφοτέρους τὴν κεφαλήν (Ν. Ἡμ. 18)3
Ἰουλίου 1907).

Ἄφτὰ εἶναι τὰ σοβαρὰ ἐπιχειρήματα ὅσα κα-
τόρθωσε ὁ γνήσιος Ἑλλήν νὰ προσθήσει κουφοτέρῳ
τῇ κεφαλῇ στίς συμβουλές ποῦ ἐλαφρῶ τῇ καρδίᾳ
μὰς ἔδωσε ὁ γνήσιος φιλέλλην.

Μὰζι μ' ἀφτὰ τὰ βαρῆ ἐπιχειρήματα πάνε και
κάτι ἄλλα κουφότερα· λόγου χάρη Ὅλα τὰ ἔθνη
ἔχουνε διγλωσίᾳ· Ἀγγλοὶ, Γάλλοι, Γερμανοὶ, ἀκόμα
κ' οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι. Μ' ἀφτοὺς δὰ ὁ κ. Ι. Γεν-
νάδιος συννεοεῖται· ἀθηναῖοσι πρὸ μᾶς σχεδὸν ἑκα-
κονταετηρίδος· ἄλλο: παρ' ἡμῖν γλωσσικὸν ζήτημα
δὲν ὑπάρχει. Ἡ δὲθην διγλωσσία εἶναι φανταστικὴ.

Στὸ τέλος ὁ κ. Ι. Γεννάδιος μὰς σερβίρει: ἐλα-
φρῶ τῇ καρδίᾳ μῆαν τῶν κοιφοτέρων του ἀνακαλύ-
ψεων. Πρόκειται γιὰ κάτι κανόνες ἱστορικοῦς. Κατὰ
τοὺς κανόνες τούτους οἱ προσπάθειες τῶν δημοτικι-
στῶν εἶναι «συμπτώματα ἐθνικῆς κακοδαιμονίας και
ψυχικῆς ἀρρωστίας» τοὺς κανόνες ἀφτοὺς μὰς τοὺς
συστήνει ὁ κ. Ι. Γεννάδιος γιὰ ἐξηκριθωμένους. Κ'
ἔτσι θάναι. Γιατί και σὲ Ἑβρωπαϊκὰ ἔθνη ἀπὸ
αἰῶνες τώρα παρατηρεῖ κανεὶς συμπτώματα ἐθνικῆς

ΨΥΧΑΡΙΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΓ'.

Τὸ σκοτάδι θὰ κανόνισῃ τὸ φῶς.

Ὁ ἄθρωπος θὰ καταχτήσῃ τὸν ἥλιο. Θὰ μὰς
τὸν κατεβάσῃ ἀπὸ τὰ οὐράνια ἰδῶ κάτω, νὰ χαροῦμε
τὴ φλόγα του. Θὰ τὴ συμμαζέψῃ, θὰ τὴν κλείσῃ
σὲ κάτι μικρὰ μικροῦτοικα κουκκιδάκια, σὲ κάτι ἀ-
θώρητα χάπια, ποῦ μὲ τὰ χεῖρια νὰ τὴν πιάνουμε
τὴ φλόγα, σὲ χεῖρια μὰς νὰ τὴ βαστοῦμε. Και τὸ
ἐλάχιστο ἐκεῖνο τὸ κουκκιδάκι, τὸ χάπι ἐκεῖνο τὰ-
θώρητο, μπόλικη, ἀτέλειωτη, ἀνεξάντλητη ζωντά-

*) Ἡ ἀρχὴ του σὲ 228 φύλλο.

νια γῦρο γῦρο του θὰ σκορπᾶνε. Πῶς καιεῖ ὁ ἥλιος;
Πῶς κάνει και δὲν κρύωνε ; Κρύωσε ἄραγε, ἂς εἶναι
και κόμματι, ἀπὸ τοῦ κόσμου τὴν ἀρχὴ ὡς τὰ τώρα;
Θὰ κρούσῃ ἄραγε και πότε ; Ἄ δὲν κρύωσε κι ἂ
δὲν κρούσῃ, μήπως λοιπὸν εἶναι ἀφτὸς ἡ ἀστεῖρεφτη
μάννα τῆς ὑπαρξῆς ποῦ σπαρταρᾶ στήν ἀπανωσιὰ και
σὲ σπλάχν μῆσα τῆς γῆς ; Ἐμὰς τί μὰς μέλει,
μὰ και τὸν κάμουε δικὸ μας, μὰ και τοῦ κλείψου-
με τὴν ἀχάλαστη ζέστη, μὰ και τὸν ἀποαιωνιώσου-
με σὲ ἀθάνατους σπόρους, μὰ και βροῦμε, μὰ και
δημιουργήσουμε τὸ παντοδύναμο τὸ ἠλιάδι ; Ἔθναι
τιποτένιο τιποτένιο πρᾶματάκι και κάθε του ἀχτί-
δα θὰ γεννοβολᾶ. Μὰ τί ζυπαζούμαστε μὲ τὸν ἥλιο;
Μήπως δὲν εἶναι κι ὁ ἴδιος ἕνα κουκκιδάκι μονάχο
σὲ τὴν πλάση τὴν ἀπέραντη ; Μήπως ἥλιος δὲν ἔ-
χει σὲ τὸ ἀπειρο χιλιάδες και χιλιάδες ; Ὅλους θὰ
τοὺς πάρουμε, φτάνει νὰ μάθουμε τὴν οὐσία τοῦ ἐ-
νός. Κ' ἔτσι θὰ τὰδράξουμε πιὰ σὲ τέλος τὸ θεό-
γλυκο, τὸ λαχταριστὸ μὰς μυστικὸ τῆς ζωῆς μὰς
τὸ φῶς.

Ὅταν ὅμως ὁ ἄθρωπος ὑψωθῆ ὡς τὴν κατὰχτη-
ση τοῦ ἡλιο, καλά, καλά θὰ τὸ νοηθῆ, νὰ σταθῆ
μὰ βραδείᾳ λιγάκι, νὰ κοιτάξῃ και τὸ φεγγάρι, γιὰ
νὰ μὴν ξεχάσῃ τῆς νύχτας τάγαθὰ. Ὀνειρα θεό-

γλυκα, μὲ μὴ γλυκα ποῦ κ' ἡ μέρα δὲν τὴν ἔχει,
θὰ χαδέψουνε τὴν ψυχὴ του Ἡμερὰ θὰ φέγγῃ τὰ-
στέρι τὸ μαγεφτικὸ ἀνάμεσα στῶ δεντρῶνε τις σκο-
τεινὸλαμπες πρασιναδες· θὰ γυαλίξουνε τὰ φύλλα
τους στὸν ἴσκιον ποῦ θὰ χρυσώνῃ. Ἐνας ὕπνος ζεφυ-
ρῆσιος, μυρωδάτος, ἀπαλός, θὰ ἐκπλώνεται ἀπνω
σ' ὄλη τὴν πλάση, θὰ νανοριζῆ και θὰ νταντέβῃ
ὄλα τὰ πλαστὰ. Ἐγὼν ὀδύνας ἀδαῆς, ἔβανε ὁ ἄλ-
γέων ! Ὁ πόνος θάναπαύεται, οἱ πληγῆς θὰ γικτρέ-
βουνται, ἡ κόρη τῆ θὰ πέφτῃ, θάλαθῆβουνε τὰ παν-
τα στῆς νύχτας τὴν ἀγκαλιά. Κι ὄσο κοιμάται ὁ
παθιασμένος, τὸ σκοτάδι τὸ βελουδένιο θάποτυλίξῃ
τις σάρκες τις ἀδυνατισμένες, γιὰ νὰ προρτάσουνε
ὡς τὸν ξύπνο νὰ δυναμώσουνε ἀγγλῆ γάλια. Ὁ ἄ-
θρωπος θέλει τὴν ἡσυχία. Δὲν εἶναι τρομαχτικὴ, ἄ-
γρια δὲν εἶναι τῆς νύχτας ἡ σκοτεινιά. Ἡ ζέστη
μὰς δίνει ζωὴ, μὰ μπορεῖ και νὰ μὰς κάψῃ τὸ αἷμα
Ὁ ἥλιος σὲ κεσκι: μὰς θέρπει τὸ λογισμό, βάζει
σὲ κίνηση τὰ κορμὰ μὰς, μὰ μπορεῖ και μονομα-
τιὰς νὰ ποσαῖττιζῇ λογισμό και κορμὰ. Τὸ φῶς μπο-
ρεῖ νὰ μὰς στραβώσῃ. Τὰ βράθρα τῆς νύχτας, ἡ ἀ-
κινησιὰ τῆς, τὸ κρῖο τῆς, τὰ θρεφτικὰ τῆς, ἡ βοή-
θεια τῆς νύχτας ἡ σιγαλεμένη, θὰ διορθώσῃ ὄσα μὲ-
σα μὰς χάλασε ὁ ἥλιος. Ἡ νύχτα θὰ μὰς δροσίξῃ,

κακοδαιμονίας και ψυχικής άρρωστίας, εξότου δηλαδή τὰ ἔθνη ταῦτα ἔλαφρῃ τῇ καρδίᾳ και κουφοτέρῃ τῇ κεφαλῇ χρίειν εἰπόντα τῇ Λατινικῇ ἠσπάσαντο τὰ χυδαῖα αὐτῶν ἰδιώματα ἀπὸ τούσ ὀχτεούς τῶν τριόδων ἐξαγαγόντα κ.λ.

*

Τέτια ἡ καρποφορία· κι ἀπὸ τὸν καρπὸ καταλαβαίνεις μὲ τί ξεθυμασμένα προγονικά λιπάσματα θὰ τόχουνε θρέψει τὸ δεντρί ἀπὸ τὸ προγονόπληχτο οἱ μεγάλοι δασκάλοι τοῦ καιροῦ. Λέξεις, λέξεις!

Λέξεις τοῦ προγονικοῦ και τοῦ παγκόσμιου παπαγαλισμοῦ, κούφους κι ἀνούσιες κι ἄχυμες, ἀραδιασμένες ὅπως τύχει. Λέξεις ἄδειες πούσ τίς φουσκώνουν οἱ ἀνέμοι τοῦ δῆθεν προγονικοῦ μεγαλείου. Τὸ φρύσκωμα ἀπὸ περᾶ ἀπὸ τῆ λέξη στό νοῦ, καί κάνει τὸ φαινόμενο ἐκεῖνο πού ὁ μέγας Γλωσσάκωννας, ὁ Κόντος ὀνόμασεν ὄγκον και μεγαλοπρέπια.

Θυμούμαι παιδί ἕνα μεγάλο σκύλο πού εἶχαμε· ὅταν ἔμπαινε στή σάλα ἔκανε ἀνάμισο δυὸ μεγάλους περιγύρους στή θέση γύρω πού ματιάζε για νὰ καθίσει. Κ' ὅστερα βαριά και σοβαρᾷ καθότανε. Τί ὄγκος τί μεγαλοπρέπια! Μὰ μὲ τὸν καιρὸ παρατήρησα πὼς κι ἄλλοι, ἀκόμα κι ἀπὸ οἱ ψωριαριδες σκύλοι τῆς Πόλης, δείχνανε τὸν ὄγκο ἀπὸ κί τῆ μεγαλοπρέπια πού καθόλου δὲν ταίριαζε μὲ τὴν κομοιορυσμένη τους τὴν κατάσταση. Τί σημαίνανε οἱ γύροι μου ἔμεινε μυστήριο, ὡς πού πρὸ 2 χρόνια διαβάζοντας ἐνοῦ σοφοῦ Γάλλου φυσιοδίφῃ τὸ βιβλίο εἶθρα τὴν ἐξήγηση: Οἱ πρόγονοι τῶν σκύλων, (δὲν ἔχουμε μόνο ἐμεῖς προγόνους) ζούσανε στὰ μεγάλα βαθιοχόρταρα λιβάδια. Για νὰ κάνουνε λοιπὸν μιὰ ἀπλόχωρη ἀναπαφτική φωλιά, κάνανε τούσ γύρους ἀπὸ τούσ ψυχοχάρχτα τὰ κινήματα ἀπὸ τὰ κάνουν ἀκόμα καμπόσοι σκύλοι ἀσύνειδα.

Ὡς τόσο τὸ ψυχόρμητο ἐκεῖνο τοῦ σκύλου εἶχε μιὰ φορὰ ἕνα σκοπὸ, μιὰ σημασία. Οἱ λέξεις τῆς προγονοφουσκωσιᾶς καμιά ποτὲς. Πάντα εἶτανε και εἶναι συμπτώματα βαθιοχάρχτης ψυχικῆς ἀρρωστίας και κακοδαίμονος ἐκπαιδευτικῆς ἀγωγῆς.

Ἡ ἀρρωστία ἀπὸ τῆς γιαντρεβεται μὲ λέξεις. Στὸ ἴδιο φύλλο τῆς Ν. Ἡμ. (18)31 Ἀβγούστου) πού δημοσίεψε ὁ κ. Γ. Γεννάδιος τὰ ἔθρη του περὶ τῆς δῆθεν διγλωσσίας, στέλνει και ὁ κ. Ἐγκρεμὸς ἀπὸ τὴν Καλλιούττα δέκα ἀράδες ἕνα γραμματάκι.

Λίγα μὰ κατσουνωτὰ τὰ λόγια ἀπὸ τοῦ «Μπακάλη τῆς Ζαγοράς».

Σ' ἕναν τέτιο μάστορη κοντὰ νάτανε τρόπος νὰ πῆγαινε ὁ κ. Γ. Γεννάδιος ἴσως κάτι νὰ καθάριζε ἡ καταχνιά τοῦ νοῦ του. Θὰ πρεπε ὅμως νὰ πῆγαινε ἀπὸ παιδί. Γνώρισα τὸν κ. Γ. Γεννάδιο στὴν Πόλη στοῦ κ. Μάνου πού εἶναι τὴν ὥρα πρέσβης στὴ Βιέννα. Εἶναι ἀπὸ τότες πολλὰ πολλὰ χρόνια· τότες τέτιο εἶδος «μπακαλήδες τῆς Ζαγοράς» δὲν ὑπάρχανε ἀκόμα. Τότες λοιπὸν δὲν εἶταν ἀκόμα κειρός. Και τὴν ὥρα... δὲν εἶναι πιά καιρός.

Ὡς τόσο ἐμᾶς για τὸν κ. Γεννάδιο πολὺ λίγο μᾶς μέλει.

Ἐμᾶς ἡ ἔγνια μᾶς οἱ νέοι! Γι' ἀπὸ τοῦσ τὸ μόνο γιαντρεβεται, εἶναι ν' ἀφίνουμε τὰ ἑλληνικά σκολιά και τὴν καθαρεβουσα ὅσο μπορούμε πῶς νωρίς. Καλίτερῃ νὰ μένει κανεὶς ἀνελλήνιστος παρὰ νὰ ζουφιάζει ὁ νοῦς του. Ἔτσι μόνο θὰ ἔρθει γλήγορῃ ἡ ὄρα νὰ καταλύσουμε οἱ νέοι ἴδιοι τούσ τὰ σκολιά ἀπὸ τούσ ζουφιάζουμε τὸ νοῦ.

Τὰ σκαλιὰ τοῦ κακοῦ τὰ καταρακυλούμε δέκα δέκα

Πότε

θὲ νὰ ξημερώσει ἡ αὐγή
πού θὰ μᾶς καλέσει ὁ λυτρωμὸς ;
(Κ. Παλαμᾶς· ἔ Δωδεκ. τοῦ Γύφτου)
Πόλη Ὀχτώβρη

Σὲ χαιρετῶ

Φωτῆς ΚΟΥΤΑΛΙΑΝΟΣ

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

Σὲ ξαναεἶδα ἀπόψε, ὦ Σύμβολον
Τῆς αἰωνίας Ζωῆς βουνὸ μακροισμένο !
Σὲ ξαναεἶδα ὅταν σοῦ ἔσερνε
Ὁ ἥλιος τὸ φῶς στὸ θριάμβό του.

Μέρα και νύχτα σὲ δοξάζουν οἱ ἄνεμοι
Και σ' εὐλογοῦν ἀπὸ ψηλά τ' ἀστέρια.
Κ' ἐγὼ σὲ χαιρετίζω ἡ ἀνήμπορη
Μὲ σταυρωμένα χέρια.

Ἰδοῦ με ! ἀπὸ τὸν πόνο ἐλύγισε
Σὰν κλομαδὰ ἀπ' τὸν ἄνεμο ἡ ζωὴ μου,
Κι ἀστόχαστα διαβαίνει κι ὄλο χάνεται
Σὰ φύλλο στοῦ χινόπωρου τῆ ζάλη.

Δὲν ἤρθ' ἀπόψε για νὰ παίξω μὲ τούσ
[πνέκους σου,
Και κούνιες στὰ πλατάνια σου νὰ δέσω

Ὅτε νὰ μάσσω για τὸ τζάκι ἀγούδουρους
Ποῦ ἡ μάννα μου προσμένει για ν' ἀνάψῃ.

Μάτια θὰ προσμένῃ. Ἀπόψε ἀνήμπορη
Ἦρθα νὰ στοματίση ἐδῶ ἡ ζωὴ μου
Και σὰν τὸ πῶ φταιχὸ κι' ἀμύριστο χορτάρι σου,
Νὰ δῶ τὸ μέγα Φῶς ἀπὸ τὴν κορφή σου.

ΑΙΜΥΛΙΑ ΚΟΥΡΤΕΛΗ

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Κ. ΦΩΚΑ

(Μετάφραση ἀπὸ τὸ «Messenger d' Athènes» τῆς περασμένη βδομάδας)

Ἀγαπητέ μου κ. Στεφανόπουλε,

Ἐπιτρέψατε σ' ἕνα φίλο σας πού ἔτυχε νὰ τὸν μεταχειριστήτε και λίγο σὰ γιαντρεβεται νὰ λάβῃ μέρος σὶδ συμβούλιο πού ἀνοίξατε στὴν ἀξιόλογη φημερίδα σας για τὴ γλώσσα και τὸν Ψυχάρη. Ἀπρόσκλητος ἔρχομαι και ἴσως νὰ μὴ κάνω και τόσο καλά.

Μὰ δὲ σὺς φαίνετε λίγο παράξενη ἡ ὁμοφωνία πού ἔχουν αἱ ἀπάντησες τῶν ἀνταποκριτῶν σας; Ὅποιος διαβάσει τὰ γράμματα πού σὺς ἔστειλαν, μπορεῖ νὰ νομίση πὼς ἡ Ρωμοσύνη ἀλάκωρη εἶναι μὲ τὸ μέρος σας και πὼς ἄνθρωπος δὲν ὑπάρχει πού νὰ μιλήῃ ἢ νὰ γράφῃ ἑλληνικά και πού νὰ μὴ εἶναι κηρυγμένος ὀχτὸς τοῦ Ψυχάρη.

Ἐγὼ πούχω τὴν καλύτερη γνώμη για τὴν ἀμεροληψία σας, οὔτε μιὰ στιγμή δὲ φανιάσθηκα πὼς ἐκοσκινίσατε τίς ἀπάντησες· παραδέχομαι μάλιστα πὼς χωρὶς νὰ τὸ θέλετε ἐξηγήσατε τὴ γνώμη ἀνθρώπων πού εἶχαν τίς ἰδέες σας, και στηρίζομαι στὰ γνωστά σας εὐγενικά αἰσιτήματα για νὰ σὺς παρακαλέσω νὰ καταχωρήσετε και τὴν ταπεινὴ μου γνώμη πού ἂν δὲν ἔχῃ τίποτε ἄλλο εἶναι εἰλικρινῆς και ἀφιλοκερδῆς.

Δὲν εἶμαι γλωσσολόγος, οὔτε πού σκαμπάζω για ἀπὸ τέτοια ἐπιστήμη. Μὰ ἐκεῖνο πού μπορῶ νὰ πῶ ἄφοβα, σὲ βάρος μου βέβαια, γιατὶ πολλοὺς θὰ κακοευχαριστήσω, εἶναι πὼς οἱ ἄρῶστοί μου, καθὼς ξέρετε εἶναι ἀρκετοί, μιλοῦν κάτι ἑλληνικά πού μοιάζουν περισσότερο μὲ τὰ ῥωμαϊκά τοῦ Ψυχάρη, παρὰ μὲ τὴ γλώσσα τῶν ἀνταποκριτῶν σας.

Μελετᾶνε τὸ γυμνὸ ὄχι μονάχα οἱ ζωγράφοι. Και οἱ γιαντρεβεται ἀπὸ καθῆκο ἐπιστημονικὸ

μὲ τὴ δροσιά τῆς ὑπαρξῆς καινούρια στὰ στήθια μας θὰ βλασταίνῃ. Τὴ φλόγωση τοῦ ἡλίου ἡ νύχτα θὰ μᾶς τὴν ξεφλογώσῃ. Πρέπει νὰ παρουμε και τὴ νύχτα· πρέπει νὰ τὴν κάμουμε δική μας. Πρέπει και τὸ νυχτάδι νὰ βρεθῇ, ὅπως βρήκαμε και τὸ ἡλιάδι. Πρέπει νὰ γυρέψουμε κι ἀπὸ τὴν νύχτα τὸ κρυφὸ τῆς υγείας, μὲ τὴ νύχτα και μὲ τὸν ἥλιο νὰ φτεῖα νοῦμε, νὰ ξαναφτεῖα νοῦμε δύναμη, νὰ κανεῖσουμε τὴ μακαρισμένη τὴ ζωὴ

Τέτιο νυχτάδι, τέτιο ἀναπαφτικό πού νὰ τῆς ἀφήσῃ και λίγο καιρὸ νὰναρρώσῃ, τὸ χρειαζότανε για σίγουρο τότες ἡ Κατινούλα. Τῆς εἶδνε κάτι παρόμοια ὁ κ. Κούρης, πού κι ἀπὸ τὴν ὥρα τῆς διαθήσῃ τῆς ἡ γιαντρεβεται, κάτι ναρκωτικὰ ἢ νὰ τὰ πούμε κ' ἔτσι, κάτι νυχτοφόρα. Μὰ και σ' ἀπὸ τὰ ἢ πρόληψη ἀκόμη βασιλεύει. Δὲς σὰ νὰ μὴ φοβούνται για τὸν ἀρῶστο οἱ γιαντρεβεται τὸ λιποῦρι, τὰ μέσα τὰ ἐνεργητικά, τὰ καθλωτικά· φοβούνται ὅμως ὅ τι τούσ θυμίζει τὴν ὄψη τοῦ θανάτου. Δὲ φοβηθήκανε για τὴν Κατινούλα τὸ ρᾶδιο τὸ καταστρεφτικό· φοβόντανε μήπως και τὴν καταστρέψουμε μὲ τίποτις ἀντιραδικὰ γυρέβανε τὴν ἀβγή, δὲ θέλανε πρῶτα τὸ σουρούπωμα, τὸ ἐβεργέτημά του τὸ μυστικὸ. Διστάζανε πολὺ. Κι ὅσο διστάζανε, ἡ ἀρῶστη χειροτέρευε.

Ἀπὸ τὸ Παρίσι μάλιστα, μὲ τίς θερμοκρασίες τίς ἀσυνήθιστες και πού ἐμελλε κατόπι νὰ παραστρατήσουνε περισσότερο, μὲ τὴν ἀνορεξία και μὲ τὴν κούραση πού τὴν ἔκοφτε, τὰ βλέπανε πῶς σκούρα παρὰ πού εἶτανε τὰ πράματα, ἡ Ἄννα και φυσικά ὁ Ἄντρεας. Ὅταν ξεκίνησε ἀπὸ τὸ Παρίσι, τὴ δεφτέρα βράδι, τίς εἴκοσι δυὸ τοῦ Γενάρη, νὰ πεταχτῆ νὰ δῆ τί γίνεται, συμφώνησε μὲ τὴν ἀδερφή του πὼς ἂν τύχαινε ἀνάγκη, ἂ δὲν μπορούσε νὰ γυρίσῃ ἀπὸ τὸ Μπ... για τὸ μάθημά του τῆς πέμτης, ἂν ἄξια ἡ Κατινούλα κιντύνεβε μὲ τὰ σωστὰ τῆς, θὰ τελεγραφήτῃ και νὰ πάρῃ τὰ χρειαζόμενα τὰ μέτρα ἢ ἀδερφή, γιατὶ νομίζανε πὼς ἡ Ἄννα ἴσως και νὰ μὴν προφτάσῃ νὰ πάῃ στὸ Μπ... για τὸ ἐρχάμενο τὸ σάββατο, εἴκοσι ἑπτὰ, ὅπως σκόπεβε. Ὅτι πάτησε ὅμως ὁ Ἄντρεας, τὴν τρίτη, μὲ τὰ χαράματα, στὴν κάμαρα τῆς Κατινούλας, σάστισε και κόντεψε νὰ γελάσῃ μὲ τὴν ἀντάρα. Ἡ ὄψη τῆς τὸ παραμικρὸ δὲν ἄλλαξε· ζωηρὸ τὸ πρόσωπό τῆς, τὰ μάτια τῆς ὁμορφα και καθαρᾷ καθαρᾷ. Τί περίεργο κορίτσι! Πάντα τῆς εἶδεινε πρόθυμη, πάντῃ τῆς ἐτοιμώζω. Ἄρκοῦσε, λίγο τὸ χέρι νὰ τῆς βαστάξῃ και νὰ τῆς ὀρθῃ. Τὴ δεφτέρα εἴκοσι δυὸ, εἶχε κοιμηθῆ ἑλεεινὰ· ξύπνησε μὲ πονοκέφαλο, τῆς

πονούσε και τὸ στομάχι, τῆς πονούσε τὸ βαχοκόκαλο, κι ἀδύνατῃ ὅσο φαντᾶζσαι· για νὰ ντυθῆ ἔκλαψε τὴν ἀβριανή, ἀκίως καλύτερα, γιατὶ ἀπὸ βραδὶς τὴ δεφτέρα, τῆς παραγγεῖλε ὁ κ. Κούρης ἕνα πισώθετο κερὶ μορφίνα, για νὰ ἡσυχάσῃ. Δὲν κοιμήθηκε πολὺ, μὰ τάγαθὸ τὸ πλάσμα, μόνο πού τάξιώθηκε νὰ κοιτῆται ἀτάραχη, γαληνεμένη, ὅλη τὴ νύχτα στὸ κρεβάτι, ἀναπαφτήκε, χάρηκε ὡς και τὴν ἡμερῃ τὴν ἀγρύπνια· ἡ κούραση τῆς πέρασε τὸ μεσημέρι, σηκώθηκε δίχως κόπο, για νὰ πλυθῆ, πόνον δὲν ἐνοιωσε κανένα, ἑφτὺς ξανάκαμε διάθεση και κουράγιο. Ἡ μέρα ὡς τὸ τέλος σταθήκε, λέει, χρυσὴ μέρα, και στὸ γέμα, βλέποντας τὸν Ἄντρεα νὰ τρώῃ, τῆς ἀνοίγει ἡ ὄρεξη και τῆς ἰδίας.

« Ὅταν εἶστε δῶ, τοῦ ἔλεγε ὁ κ. Κούρης, ὅταν εἶναι νὰ φτάσετε, τὰ πάμε ἄριστα και τὸ παρατήρησα. »

Ὁ ἀξιόλογος ὁ κ. Κούρης θαρρῶσε πὼς ὁ λόγος του ἄρεζε τοῦ δύστυχου τοῦ Ἄντρεα, ἐνῶ τὸν βασιάνιζε, γιατὶ τὸ ἰδίως ἀκόμη περισσότερο χρεῖος του νὰ μείνῃ μαζί τῆς, και τὸν ἔδερνε ἡ συνείδησή του πού τὴν ἀφῆσε στὸ Μπ... μονάχη. Και τὸ βράδι ἔπρεπε πάλε νὰ φύγῃ, τὴν τετάρτη τὸ βράδι, στὶς ὀχτῶ. Ἡ Κατινούλα εἶτανε καλά· σηκώθηκε μὰ-